

CoVaT-CHC Basisversie

Cognitieve VaardigheidsTest volgens het CHC-model

R. Debbaut

W. Magez

Intelligentiemeting bij
kinderen met dyslexie

INTELLIGENTIEMETING BIJ KINDEREN MET DYSLEXIE

R. Debbaut & W. Magez (2017)

1. INLEIDING

Het samenspel van intelligentie en dyslexie is doorheen de jaren een vrij complex gegeven gebleken. De talloze onderzoeken en literatuur hierrond getuigen daarvan. Het was dan ook logisch om de CoVaT-CHC Basisversie toe te passen bij kinderen die officieel gediagnosticeerd werden als dyslectici en na te gaan wat zulk onderzoek ons leert.

2. PROEFGROEP EN MATCHING

Bij het normeringsonderzoek van de CoVaT-CHC Basisversie (Magez et al., 2015) in de provincie Antwerpen werden tijdens het tweede trimester van het schooljaar 2012-2013 398 kinderen van 9 tot 14 jaar klassikaal onderzocht. In deze populatie bevonden zich 33 kinderen met de diagnose dyslexie, waaronder 14 meisjes en 19 jongens.

Deze 33 kinderen met dyslexie werden zo goed mogelijk gematcht met kinderen uit de populatie zonder dyslexie (N = 365) op basis van leerjaar, leeftijd, studierichting, geslacht, regio, thuistaal,... Wanneer verscheidene kinderen in aanmerking kwamen voor een specifieke match werd deze ad-random getrokken.

Tabel 1

Aantallen, gemiddelden en standaarddeviaties van Dyslexie-groep en Niet-Dyslexie-groep

	Aantal Dyslexie	Aantal Niet-Dyslexie	Totaal Aantal	Dyslexie Gem (SD)	Niet-dyslexie Gem (SD)
BLO Type 8	12	12	24	10.33 (1.29)	10.33 (1.23)
LO	11	11	22	10.64 (1.21)	10.64 (1.29)
SO 1A	7	7	14	12.5 (.53)	12.7 (.48)
SO 1B	3	3	6		
Jongens	19	19	38	11.09 (1.40)	11.15 (1.48)
Meisjes	14	14	28	10.58 (1.39)	10.63 (1.50)
Totaal	33	33	66	11.09 (1.40)	11.18 (1.49)

Noot. BLO = Buitengewoon lager onderwijs; Type 8 = onderwijs voor leerlingen met ernstige leerstoornissen in toenmalige indeling; LO = Lager onderwijs; SO = Secundair onderwijs; 1B = beroepsvoorbereidend leerjaar.

Binnen het LO werd steeds gezorgd dat ook de klassen overeenstemden. Het ging dus om 66 leerlingen, ingedeeld in 33 paren die zo sterk als mogelijk op elkaar geleken, behalve in één kenmerk, nl. dyslexie versus geen dyslexie.

3. METHODE

Voor de twee groepen werden per Brede Cognitieve Vaardigheid (BCV) de gemiddelden en standaarddeviaties (SD) berekend. Het verschil tussen de gemiddelden werd vervolgens getoetst op significantie en de effectgrootte werd berekend.

4. RESULTATEN

Tabel 2 geeft de resultaten weer van de vergelijking van de Dyslexie-groep met de Niet-Dyslexie-groep.

Tabel 2

Resultaten vergelijking Dyslexie-groep met Niet-Dyslexie-groep

BCV%	Dyslexie - Gem (SD)	Niet-Dyslexie - Gem (SD)	Sign.	Effectgrootte (r)
Gf	55.6 (19.87)	55.5 (17.09)	.987	.00
Gc	45.1 (13.97)	48.8 (13.89)	.161	.25
Gsm	44.1 (19.84)	51.6 (21.08)	.044*	.35
Gv	39.4 (17.37)	47 (15.75)	.473	.13
Gs	24.9 (8.05)	27.4 (8.86)	.153	.26

Noot. * = significant bij p .05.

Bespreking

Bij geen enkele BCV is het verschil tussen de groepen significant op het .01 niveau. Bij Gsm is het verschil wel significant op het .05 niveau ten voordelen van de Niet-Dyslexie groep. Nadere analyse op Gsm toont aan dat dit verschil zich niet manifesteert op de subtest Geheugen A (GehA; niet significant) maar op de subtest Geheugen B (GehB; p = .013; r = .421 (matig)).

Hierbij logisch aansluitend blijken de effectgroottes of relevantiewaarden van de vastgestelde verschillen in de regel klein tot zeer klein.

5. IMPLICATIES VOOR DE PRAKTIJK M.B.T. DE COVAT-CHC BASISVERSIE

De studie toont aan dat de CoVaT-CHC Basisversie op een vrij faire wijze kan toegepast worden bij kinderen met dyslexie. De aanvankelijke zorg – vooral bij Gc – om eventueel de items te moeten voorlezen, is blijkbaar hier niet gegrond.

Voor GehA is de aandacht rond de scoring er in geslaagd de rol van eventuele spellingsfouten – een specifieke moeilijkheid bij dyslectici – te neutraliseren in de score, al blijft het klinisch uiteraard een belangrijke informatiebron. Het kan wel een aandachtspunt zijn bij het vermoeden van dyslexie om de score van GehB te vergelijken met GehA.

REFERENTIES

Anken, C. (2014). *Intelligentiemeting bij kinderen met dyslexie volgens het CHC-model. Een onderzoek op het vlak van vloeiende intelligentie, visuele informatieverwerking en kortetermijngeheugen aan de hand van de CoVaT-CHC*. Niet gepubliceerde bachelorproef, Thomas More, Antwerpen, o.l.v. R. Debbaut.

Magez, W., Tierens, M., Van Huynegem, J., Van Parijs, K., Decaluwé, V. & Bos, A. (2015). *CoVaT-CHC Basisversie: Cognitieve vaardigheidstest volgens het CHC-model*. Antwerpen: Psychodiagnostisch Centrum en CAPvzw.

Springael, E. (2014). *Intelligentiemeting bij kinderen met dyslexie volgens het CHC-model. Een onderzoek op het vlak van Gc, Gsm en Gs aan de hand van de CoVaT-CHC*. Niet gepubliceerde bachelorproef, Thomas More, Antwerpen, o.l.v. R. Debbaut.